

ПАРТЕА а IV.

Деспре мѣнциі ші металърі.

Мѣнциі Молдовіи сѣнт тоѣи дѣи партеа апѣсѣлѣи, unde сѣ дѣипърце аѣ дѣи векиѣ кѣ Валахія ші Ардеалѣл, сѣроріле сале дѣи Дачіа. Іар акѣм фак монѣмент дѣитре хотарѣл еі кѣ Австріа дѣиъ леоареа Бѣковінеі ла апѣл 1776, ал кѣрора дѣифѣдошаре даѣи зѣи проспект тѣреѣд фѣиind de о дѣилѣдѣіме зріешѣ ші ачел маі маніи дѣитре тоѣи есте мѣнтеле Чеахлѣл сеаѣ Шіонѣл.

Ачест мѣнте de с'ар фі дескриѣ дѣи поезііле бѣтрьнілор Ротѣні, прекѣм сѣ овѣчѣеа de кѣтрь Еліні ші алт попор а пѣрѣілор de амеазѣ-зі, не-алѣрат кѣ рѣваліза кѣ Парнасѣл ші кѣ Олімпѣл, дар аша гѣсѣндѣеъ лѣкрѣріле ла поі прекѣм сѣи щіе; вѣедіи ловѣіторі нѣші вѣдеа канѣл de грѣжі ші de не-воі кѣм сѣ дѣивіngъ варваріи че нѣи нѣлѣдеаѣ дѣи тоате пѣрѣіле; ші нѣи пѣтеаѣ слѣві арта, ка сѣ апѣче ліра сѣ кѣпте мѣзелор дѣи Шіон, дѣи каре прічіні ші алте мѣлте подоаѣе фі-реші стаѣ аіче не сокотіте пѣлѣ астѣзі дѣи апаледе стрѣі-нілор.

Шіонѣл сеаѣ Чеахлѣл сѣ афлѣ дѣи цѣнѣтѣл Неамѣлѣл, нѣ департе de овѣршіа Тазлѣл, ал кѣрѣіа мѣжлок маі нѣи сѣ зѣреѣе престе ап фѣрѣ de зѣпадѣ, кѣнд вѣрфѣл дѣи потрѣ-вѣ сѣ арагѣ маі крѣдат de фѣрѣеа елементелор пентрѣ кѣ дѣилѣдѣімеа лѣі трече de позрѣ. Дѣи піскѣл сѣѣ че сѣ сѣе дѣи кѣпѣл зѣві тѣрѣи, сѣ словоаде дѣи ціос зѣи пѣрѣѣ фоарте лім-педѣ, ші кѣ mare сѣнет, сѣрпѣндѣеъ престе стѣлчѣле оавле ші пріи жгеавѣріле лор de сѣ варсѣ дѣи апа Тазлѣлѣл. Ла поаліле мѣнтелѣі есте зѣи стѣлл de піатрѣ фоарте векиѣ, ка de чѣнчі коѣі de дѣилѣдѣіме, дѣикѣнѣнд фоарте не дѣцѣлес,

Флптъра знеї Фемеї кз вре о 20 де піетре днпрецізратъ дн кнзл шї де търїмеа оїлор, каре стълн съ зїче дн вѣтрънї а фї о вавъ дннїетрїгъ, шї дн ал еї парте фїреаскъ кзрѣ не контенїт зн їзвор, че кз грѣш поате чїнева съ днцїлеагъ дн фїре съ фїе не аколо кзрѣреа ачеї ане дндрептатъ, сеаѣ кз с'ар фї пре-лзкрат аша прїн шїнїле вре знїї їскзсїт артїст, пентрѣ кз стълнл сеаѣ їдолл ачест дн піатрѣ, нз аре осевїгъ днклїнаре прїн вре зн алт нїчор кз шїнтеле де кѣт трнкілї есте крескѣт дн стълкѣ, кзноскъндѣсе маї кз осевїре асѣпра лїї пнптечеле шї спїнареа. Децї де аргндї чїнева съ ї се фї зне крѣпѣтѣрїле не знде аѣ лзкрат мецешѣгъл, кз вре о шатерїе вѣроасъ, спре аї аскзнде гївѣчїеа мецешѣгълї днтрѣ съвѣрїшїреа знеї асеменеа лзкрѣрї цїнгаше. Нз съ поате кївзї прїн каре парте де лок шї кз че кїн тот о-датъ с'аѣ фѣкѣт дндрептареа анеї прїн пнпѣл днсѣпнат кз нїчї пѣрѣѣ нїчї вре о влгїцѣ съ вѣд зндева не тот плешл шїнтеллї.

Ачестъ статѣъ фѣрѣ дндоеалъ дн векїѣ аѣ слзжїт спре днкїнаре ка їдол варварїлор че локзеа аколо, фїїнд кз еї асеменеа лзкрѣрї дешендате, с'аѣ цївкѣрїї а патѣреї адора ка нїще дарѣрї черещї дн прїчїна не днвѣцѣтѣреї шї а некредїнѣї кѣтрѣ D-зеѣ, дн каре вїедѣе оаменїї веакзлї ачелзїа. (*)

Днвѣцїмеа аче страшнїкѣ а шїнтеллї съ поате кзпоаще, кз токмаї де ла Акерман, прекзш спїл, кале де 60 чеасѣрї де ла днцзл, ла време лїппеде кннд анзне соареле дн сѣпн, съ vede шї съ кзпоаще аша де вїне форма лїї днкѣт съ паре кз ѣл прївеще чїнева дн о денѣртаре мѣлт маї пнпїл.

Пре деалзрїле де нїн преѣбр; съ гѣсѣк прѣвзшїте дн нїа-

(*) Астѣ дешрїере с'аѣ фѣкѣт дзпре ачеа а Прїндзлї D. Кантемїр.

тръ време де каї, де кѣиї шї де пѣсърї (скріе Кантемір) асемenea ка кѣнд ар фї трекѣт пе аколо вре о датъ о кѣ-лѣрїме таре.

Локѣиторїї повѣстеск пентрѣ ачест лѣкрѣ фелїзрї де васпе, черкѣторїї дѣсѣ патѣралїшї каре ар дорї сѣ щїе ориѣина ап-тїчїтѣцїлор їспїтеаскѣ адевѣрѣл ачестор фанте.

Маї сѣнт шї алте шїрѣрї де мѣнїї де а 2-а шї а 3-а ста-ре дѣ хотарѣле Молдовеї, прекѣм ла Вранчеа дѣ дїнѣтѣл Пѣтнеї, ла Бакѣѣ де ла Сѣлїнїк дѣ сѣс кѣтрѣ цара Ар-деалѣлїї, дѣ каре дїнѣт а Бакѣлѣлї сѣ афѣл шї шѣглїле де саре, шї дѣ дїнѣтѣл Сѣчевїї Крѣчеа кѣ а. л. каре тодї сѣнт плїнї де металѣрї, де ане мїнерале шї дѣлчї, де пѣдѣрї кѣ вразї о парте їар о парте де пѣшѣне шѣпоасѣ, дѣ кѣт де сѣр черчета кѣ деамѣлѣнїтѣл тоате, дѣ шѣстрѣрїле лор ар адѣче дѣрїї венїтѣрї шѣлт маї шарї де кѣт а Окнелор кѣ саре, каре пе алѣрат маї шѣлт невоea ачестѣї продѣкт сѣлїнда оаме-нїлор дѣтрѣ а фаче афѣлрї леаѣ фѣкѣт лѣкрѣтоаре, де сѣ фо-лосеѣе попорѣл кѣ ачест продѣкт шѣкар.

Окнїле дѣрїї поастре дѣ адевѣр сѣ пот сокотї ка пїще рарїтѣцїї де мїне, шї о подоабѣл а пѣшѣнїтѣлїї алеасѣ; дѣлѣ шѣлїнеа сѣрїї че їзворѣск, дїн че маї възнѣ матерїе, фїнд кѣ дѣ тот локѣл ѣнде сѣ тѣе дрѣвїї де саре, сѣ ласѣ де о парте шї де алта сѣлїнї дїн ачест сїрїстѣл, ка сѣ спїрїжї-неаскѣ пѣшѣнїтѣл волтїтѣрїлор, шї сѣ аївѣ лок де а сѣ лѣ-цїї вїнїле челе поѣ. Аша дар волтїле дѣсѣшнѣте, атѣта сѣ шнїлѣ де саре пѣлѣ дѣ 20 де амї, дѣ кѣт пїчї сѣ вѣноскѣ кѣ аї фост дешертате вре о датъ; шї сѣ тѣсеск дѣ трїнѣсѣле ѣне-орї пїще пѣцїї дѣпрѣлѣнѣл крескѣдїї, каре пѣ аї осѣвїре де ачїї дїн пѣрѣлїе де мѣнте.

Металургі сѣ гьсьск орі дн каре мѣнді а Молдовеї, де тот фелїл, прекъм ардїнт, азр, аратъ, фїер, ардїнт-вїѣ, кървзні шї чеаръ де пъшънт, маршъръ пълъ шї кехрїм-варїѣ негръ, каре с'аѣ dovedit prin черкареа фъкътъ, де ръл-двїдїї кьпоскъторї дїн стрейнї, къ сьнт. Дар дн нїчї о лъкра-ре нъ с'аѣ пѣс пълъ астьзї desciderеа вълор, ка сѣ деїе металурїле прелъкрате шї лъмърїте дїн пъшънт, прекъм сѣ обїчїеск а сѣ днтревлїнда; дїн лїса оаменїлор междерї пре-към зїк шї алтор не дндътълърї а Гъвернълї.

Дн анїї трекъдї дн Domnia Гїкїї, с'аѣ дпфъдошат о ком-панїе де мїнерї, черьнд прївїлецїл не о сомъ анї, ка сѣ скоадъ шї сѣ лъкрезъ металурї, дїн мѣндїї знде с'аръ пѣте днвої, къ келтгеала шї фолосъл лор, шї дьпъ контенїреа вре-меї дпсъмпате, сѣ ласъ атът фабрїка кът шї машїне-ле тоате пропрїетъдїї локълї. Дпсъ с'аѣ рълїне черїреа а-чеаста маї пълт , пре към сѣ vede пентръ прїчїнї полїтїче, о ворбъ че сьпъ дн царъ де шълтъ сомъ де анї фъръ сѣ аїбъ дпкеїере.

Адевлрат къ ар фї вїне шї де фолос орі къргеа госпо-дарїѣ ка сьпн лъкрезъ мошїеа сьпгър, кънд дпсъ стареа шї дндетълърїле лвї нъл іартъ ка сѣ о пългъреаскъ не коп-та лвї, оаре че шъсъръ дндълеаптъ ар фї ачеаа ка нїчї ел сѣ о лъкрезъ, нїчї сѣ о дпкїрїезъ алтора че сѣ гьсьск а о пълїтї, пентръ фрїка днтъшпльрїлор ка нъ къ време сѣ о шїаръ де їстов.

Съпозїцїа ачеаста нъ днтръ дн капъл меѣ де фелїѣ пентръ къ ачел че поате лвоа зп лъкръ, къ сіла нъ аре певое де ал негъда де ла ачел че тъл цїне. Шї іаръш не пѣтъл-дъл лвоа арвїтрал алкътърїеа вълъ, нъ слъвеще нїчї към

дрептъ асыра лъкрълѣ кѣ-ва, че маѣ алес ъл дитъреще прин
двоѣре речѣпрокъ а феѣлор ачелора.

Пентрѣ ачеаста жълеск пѣрдереа че фаче Молдова кѣ не
дескѣдереа минелор, дн стрѣхторѣреа еѣ де астѣзѣ, прин орѣ че
кѣн маѣ фолосѣторѣѣ пентрѣ дѣнеа с'ар нѣтеа гѣсѣ.

ПАРТЕА а V.

Десѣре пѣхѣнт шѣ профѣктеле цѣрѣѣ.

Фѣреаска родѣре а пѣхѣнтѣлѣѣ, кѣ пре пѣдѣнѣ трѣдѣ шѣ
келѣеалѣ рѣспѣлѣтеще богат пѣлгарѣлѣѣ днделетнѣѣреа лѣѣ
чеа зѣлнѣкѣ каре о днтревѣнѣдазѣ аѣче прин фелѣхрѣ де родѣрѣ
шѣ сѣтѣнѣцѣ, алесѣ шѣ вѣне.

Асеменеа шѣ кѣхѣнѣлѣ хрѣлеск шѣ днтрашѣ тот соѣл де
вѣте, дн кѣт пентрѣ вѣхѣтатеа локѣлѣѣ шѣ днвѣлешѣгареа а-
дѣхѣторѣлор атѣт спорѣсѣ пѣхѣрѣл лор, днкѣт аѣѣнесѣ дн
о време де зѣнѣле тоате ѣартароачеле цѣрѣлор меѣѣешѣте де
дѣнесѣле, шѣ сѣхѣтѣрѣле поастре днкѣ рѣхѣнеа деапѣрѣреа а-
коперѣте кѣ кѣрдѣрѣ днтреѣѣ де тот соѣл де довѣтоаче. А-
кѣн де ла 1828 днкоаче, дѣнѣ днтрареа Рѣшѣлор дн царѣ
шѣ резовѣѣл чел днделѣнѣгат, днвѣлешѣгареа ачестѣѣ профѣкт
аѣ скѣзѣт дн атѣта дн кѣт шѣ експортѣѣеа с'аѣ тѣрѣнѣт
дн о кѣтѣме фоарте шѣкѣ, шѣ кѣар тревѣнѣда локѣлѣѣ сѣхѣте
скѣдереа лѣѣ вѣзѣт, дн консѣтаѣѣа кѣрнѣѣ шѣ а фрѣнтѣлѣѣ
овѣчѣнѣт.

Ачеастѣ непорочѣре а пѣхѣнтѣлѣѣ сѣ траѣе дѣн доѣ прѣ-
чѣнѣ. I кѣ дндатѣ дѣнѣ оѣѣрѣѣ аѣ днтрат шѣ воала че ма-
ре а вѣтелор корпорате дн Молдова кѣ воѣѣ похонѣѣѣѣ шѣ сѣѣ